

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา ในครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาจึงเสนอผล การศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. องค์การบริหารส่วนตำบล
5. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

1. ความหมายของการกระจายอำนาจ

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2526 : 6) ได้สรุปความหมายการกระจายอำนาจ ว่าเป็นการปกครองที่ให้ท้องถิ่นปกครองตนเองที่มีลักษณะเป็นการมอบอำนาจ (Devolution) จะต้องประกอบด้วยหลักการสำคัญ ดังนี้

1.1 ต้องให้องค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจนั้นมีการเลือกตั้ง (Election) เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารท้องถิ่น

1.2 องค์กรปกครองท้องถิ่น ต้องมีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

1.3 หน่วยปกครองท้องถิ่นนั้น ควรจะมีอิสระหรือสิทธิในการปกครองตนเอง (Autonomy) ได้ เช่น การกำหนดนโยบายและการดำเนินงานต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและความต้องการของท้องถิ่นนั้น โดยไม่ขัดต่อนโยบายของรัฐ

1.4 ต้องมีอำนาจในการตราข้อบัญญัติของท้องถิ่น รวมทั้งมีอำนาจควบคุม ให้มีการปฏิบัติตามข้อบัญญัตินั้น

1.5 ต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ โดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้ในการดำเนินการตามภารกิจหน้าที่ของตน

1.6 หน่วยการปกครองท้องถิ่น จะต้องมียุทธศาสตร์ในการปกครองบังคับบัญชาบุคคลของตน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

1.7 องค์กรอื่นๆ จะต้องมียุทธศาสตร์และมีความรับผิดชอบภายในอาณาเขตกำหนดขึ้น โดยรัฐบาลกลาง

ประหยัด หงษ์ทองคำ และศาสตราจารย์บอนนาร์ต ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ซึ่งสามารถสรุปการกระจายอำนาจ (Decentralization) ได้ 2 ความหมาย คือ (สถาบันดำรงราชานุภาพ. 2539 : 41)

ข้อที่ 1 การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Size and boundary) หมายถึง การมอบอำนาจไปให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริหารสาธารณะภายในเขตท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง

ข้อที่ 2 การกระจายอำนาจตามกิจการ (Functional) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่งเพื่อให้มีอิสระในการบริหารงานให้เหมาะสมกับเทคนิค ของงานนั้น

ปรีญา อุดมทรัพย์ (2539 : 8) ให้ความหมายของการกระจายอำนาจ หมายถึง การกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งจะมีผลทำให้การกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจ กระจายความมั่นคง กระจายความเจริญไปสู่ชุมชนที่ด้อยความเจริญ และกระจายอำนาจทางสังคมยอมรับความสำคัญของสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นต่างๆ

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2546 : 48) ได้ให้ความหมายของหลักการกระจายอำนาจไว้เป็นการกระจายอำนาจที่รัฐส่วนกลางมอบอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรกึ่งอิสระ องค์กรมหาชน หรือองค์กร ที่รัฐบาลได้จัดตั้งขึ้น โดยมีการกำหนดภารกิจเฉพาะที่ชัดเจนให้องค์กรเหล่านั้นสามารถที่จะตัดสินใจและใช้อำนาจหน้าที่ภายในขอบเขตของตนได้โดยอิสระ แต่รัฐส่วนกลางก็ยังคงมีอำนาจอยู่เหนือองค์กรเหล่านี้โดยอาศัยมาตรการทางกฎหมายเป็นกรอบในการควบคุมและกำกับบทบาทขององค์กรภายใต้หลักการมอบอำนาจ รวมถึงอำนาจในการจัดตั้งและยุบเลิกองค์กรภายใต้หลักการมอบอำนาจ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษา ได้สรุปความหมายของการกระจายอำนาจ หมายถึง การที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจด้วยวิธีมอบอำนาจการบริหาร การปกครอง และงบประมาณให้กับหน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติในขอบเขตอำนาจของตนเอง โดยมีฝ่ายบริหารเป็นผู้บริหารราชการของหน่วยงาน และฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้ตรวจสอบ

การบริหารราชการ โดยฝ่ายดังกล่าวได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย ตามท้องถิ่นนั้น

2. หลักการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจในการปกครองจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ ผู้ที่มีบทบาทในการบริหารงานและดำเนินการจะต้องคำนึงถึงหลักการในการกระจายอำนาจ การปกครองที่ดี ประกอบด้วยหลักการ ดังนี้

2.1 องค์ประกอบของการกระจายอำนาจ

ธีรวรรณ เทพรักษ์ (2542 : 13 ; อ้างอิงมาจาก วิญญู อังคนารักษ์. 2519 : 4) กล่าวถึงหลักการกระจายอำนาจว่ามีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

2.1.1 มีความเป็นนิติบุคคล (Artificial person) คือ จะต้องมีการเป็นนิติบุคคลต่างหาก เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งองค์กรเหล่านี้ต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

2.1.2 มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน (Autonomy) ถือเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ เพราะถ้าไม่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องรอรับคำสั่งจากรัฐบาลอยู่เสมอองค์การนี้ ก็จะมีลักษณะเหมือนกับการปกครองส่วนภูมิภาค

2.1.3 ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหาร และผู้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ อาจทำได้หลายระดับ ขึ้นอยู่กับความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อที่จะได้มีโอกาสเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมในท้องถิ่นของตนเอง

2.1.4 มีงบประมาณของตนเอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการมอบหมายอำนาจการตัดสินใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด ตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน จัดเก็บรายได้ บริหาร และบริการประชาชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

2.2 หลักการกระจายอำนาจ

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2550 : 28-29) ได้กล่าวถึงหลักการกระจายอำนาจ ไว้ดังนี้

2.2.1 มีการแยกหน่วยงานออกเป็นองค์การนิติบุคคล มีอิสระจากองค์การของส่วนราชการส่วนกลาง ยังมีนิติบุคคลแยกออกไปมากขึ้นเท่าใดก็นับว่าเป็นการกระจายอำนาจมากขึ้นเท่านั้น และมีงบประมาณ เจ้าหน้าที่ของตนเอง กับมีความอิสระในการบริการ

สาธารณะที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องรอรับคำสั่งจากส่วนกลาง เพียงแต่คอยควบคุมดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น

2.2.2 มีการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่ท้องถิ่นองค์กรของราชการบริหารส่วนท้องถิ่นย่อมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน โดยเฉพาะองค์กรสำหรับเป็นที่ประชุมปรึกษากิจการทั้งนี้เพื่อให้ราษฎรในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ถ้าไม่มีการเลือกตั้ง ก็ไม่นับว่าการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง การเลือกตั้งถือว่าเป็นสาระสำคัญของหลักการกระจายอำนาจทางการปกครอง

2.2.3 องค์การตามหลักการกระจายอำนาจมีความอิสระที่จะดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ได้เอง โดยไม่ต้องรับคำสั่งหรืออยู่ได้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นของราชการบริหารส่วนกลาง มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการและลำดับกิจการได้ด้วยงบประมาณและได้ด้วยเจ้าหน้าที่ของตนเอง ซึ่งไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลาง ถ้าองค์การใดไม่มีความเป็นอิสระก็ไม่ถือว่าเป็นการกระจายอำนาจการปกครองอย่างแท้จริง

จากหลักการกระจายอำนาจการปกครองตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า เป็นหลักในการแบ่งอำนาจการปกครอง และหลักในการมอบอำนาจการปกครอง โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นนิติบุคคล มีอิสระในการบริหารงาน มีการเลือกตัวแทนงบประมาณของตนเอง และสามารถปฏิบัติงานโดยปราศจากการควบคุม หรือแทรกแซงจากหน่วยงานในระดับสูงกว่า ไม่ว่าจะเป็นส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาค

3. ลักษณะของการกระจายอำนาจ

3.1 ลักษณะการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น

ประหัต หงษ์ทองคำ (2524 : 16-17) ได้กำหนดลักษณะการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้

3.3.1 มีการจัดตั้งองค์กรเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง องค์กรส่วนท้องถิ่นเหล่านี้มีเจ้าหน้าที่ มีงบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหากและไม่ขึ้นตรงต่อการบริหารส่วนกลาง โดยที่ส่วนกลางเป็นเพียงแต่คอยควบคุมดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้น

3.3.2 มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้อย่าง

ใกล้ชิด ถ้าไม่มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเลยก็ไม่นับว่าเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3.3.3 มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้ตามสมควร การกระจายอำนาจการปกครองนั้นต้องกำหนดให้องค์กรท้องถิ่นมีอิสระ ในการบริหารงานหรือจัดกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายตามสมควร คือ มีอำนาจวินิจฉัย ดำเนินการงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ของตนเอง

3.3.4 มีงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่นของตนเอง ตามลักษณะการกระจายอำนาจการปกครององค์กรท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณเป็นของตนเอง ซึ่งแยกจากส่วนกลาง โดยมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรค่าธรรมเนียมต่างๆ และทรัพย์สินตลอดจนเงินอุดหนุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่างๆ

3.3.5 มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นบุคคลในท้องถิ่น หมายถึง เป็นคนพื้นที่ นอกจากจะมีงบประมาณเป็นของตนเองแล้ว การกระจายอำนาจการปกครองนั้นจะต้องมีเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานของตนเองหรือเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่เหล่านั้นมิได้ขึ้นในสังกัดกระทรวง ทบวง กรม ในส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นแต่ละแห่งนั่นเอง

3.2 ลักษณะของหลักการกระจายอำนาจ

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2550 : 29-30) ได้จัดลักษณะของหลักการกระจายอำนาจ ไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

3.2.1 การกระจายอำนาจทางพื้นที่ หรือที่เรียกว่า การกระจายอำนาจทางเขตแดน คือ การที่รัฐมอบอำนาจในการจัดบริการสาธารณะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการ ทั้งนี้การจัดดำเนินการบริการสาธารณะที่ได้รับมอบหมายจะถูกจำกัดขอบเขตโดยพื้นที่หรืออาณาเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

3.3.2 การกระจายอำนาจทางการบริหาร หรืออาจเรียกได้ว่า การกระจายอำนาจทางเทคนิค คือ การที่รัฐมอบอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะในบางเรื่องบางอย่างให้แก่องค์กรของรัฐ ที่จัดตั้งขึ้น โดยเฉพาะเป็นผู้จัดทำ การกระจายอำนาจทางบริการนี้มีใช้เป็นการกระจายอำนาจทางปกครองแต่เป็นการมอบให้องค์กรของรัฐไปจัดทำบริการสาธารณะ โดยแยกออกเป็นนิติบุคคลต่างหากจากรัฐ มีทรัพย์สินของตนเองและมีผู้บริหารของตนเอง โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ

จากลักษณะการกระจายอำนาจการปกครอง ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้สรุป ลักษณะการกระจายอำนาจ หมายถึง การจัดตั้งองค์กรที่เป็นนิติบุคคลเพิ่มจากส่วนราชการ ส่วนกลาง ที่มีอำนาจอิสระในการปกครองได้ตามสมควร มีการบริหารจัดการด้วยตัวเอง มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อเป็นตัวแทนในการพัฒนาท้องถิ่น และเปิด โอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้อย่างใกล้ชิด โดยมี งบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งมีการจัดให้มีบุคลากรเพื่อปฏิบัติงาน ในพื้นที่ของตนเอง

4. ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจการปกครองนับว่ามีความสำคัญต่อการปกครองประเทศในปัจจุบันเพราะว่าการใช้หลักการรวมอำนาจ (Centralization) ในการปกครองประเทศไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ เพราะประชาชนในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันออกไปทั้งด้านภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม เพื่อจะเป็น การแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลกลางในอันที่จะจัดให้บริการสาธารณะและการพัฒนา ประเทศ นโยบายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจจึงถูกนำมาใช้ในการปกครองประเทศ อย่าง แพร่หลายในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่น (Local Self Government) ดังนั้น จะเห็น ได้ว่า การกระจายอำนาจการปกครอง(Decentralization) กับการปกครองท้องถิ่น(Local Government) เป็นสิ่งที่ควบคู่กันเสมอ

4.1 ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ

ลิจิต ซีรเวคิน (2535 : 3) ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ โดยกล่าว ว่า การกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สรุปได้ 2 ประเด็น คือ

4.1.1 การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบอบประชาธิปไตย ซึ่ง ประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วนฐาน คือ ระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือ รากแก้ว เป็นฐานเสริม สำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

4.2.2 การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคมในด้าน การพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้อง อาศัยโครงสร้างการปกครองตนเองในลักษณะที่มีความอิสระพอสมควร และต้องมีการกระจาย อำนาจอย่างแท้จริง

4.2 ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

วาสนา ถิ่นขาม (2548 : 6 ; อ้างอิงมาจาก ชูศักดิ์ เทียงตรง. 2518 : 20) ได้ให้ความสำคัญของการกระจายอำนาจ ไว้ดังนี้

4.2.1 การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตย (Basic democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมือง การปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และห่วงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมา ซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครอง ประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝน ให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการ ของท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะ ได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

4.2.2 การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครอง

ตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็น การปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเอง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียง ประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึก ในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหา และช่วยกันแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตน

4.3.3 การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบภาระของรัฐบาล หากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่าง และไม่แน่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นทุกจุดหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการ เฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น หากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่น เพื่อดำเนินการเองแล้ว ภาระของรัฐบาลก็จะผ่อนคลายเป็น รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุม ดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการบริหารงานยิ่งขึ้น

4.3.4 การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการ ของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติ ไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลง ภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

4.3.5 การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการเมืองบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย ในประเทศไทย ผู้นำทางการเมืองที่มีชื่อเสียง ส่วนมากล้วนแต่มีผลงานจากการเป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในระดับชาติ

4.3.6 การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่น โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบท ที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชน ในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้น จะต้องมาจากการริเริ่มช่วยเหลือตนเอง ของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระ ในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2518 : 12) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และ อาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

อุทัย หิรัญโต (2523 : 36) ให้คำนิยามการของปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินกิจกรรมบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งมาทั้งหมดหรือบางส่วนทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

ประหยัด หงษ์ทองคำ (2526 : 10) ได้รวบรวมความหมายของการปกครองท้องถิ่นของนักวิชาการชาวต่างประเทศ ไว้ดังนี้

1.1 ร็อบสัน (Robson. 1953 : 574) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจนมีผลกระทบต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์การปกครองท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และมีองค์การที่จำเป็น (Necessary Organization) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

1.2 ฮอลโลเวย์ (Holloway. 1951 : 25) ได้กล่าวถึง การปกครองตนเองของท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้มีอำนาจปกครองตนเองมีการบริหารงานคลังของตนเอง และมีสภาของท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

1.3 วิท (Wit. 1967 : 14-21) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจ ไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2533 : 11) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดคน โยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2539 : 14 ; อ้างอิงมาจาก วิญญู อังคณารักษ์. 2519 : 4) ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปแบบลักษณะกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐมอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครอง

บริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตรงกับความประสงค์ของประชาชน โดยมีงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2539 : 14 ; อ้างอิงมาจาก ประทาน คงฤทธิศึกษากร. 2535 : 7) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและจะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย และควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

ยิ่งยศ พันธุ์เยี่ยม (2547 : 10 ; อ้างอิงมาจาก วิญญู อังคนารักษ์. 2519 : 73) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ให้งานดำเนินไปอย่างประหยัดมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงกับความประสงค์ของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชน ในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้สรุปความหมายของ การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐใช้หลักการกระจายอำนาจการปกครอง โดยมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนาและให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าวตลอดจนมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายท้องถิ่นของตน และอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

2. หลักการปกครองท้องถิ่น

2.1 หลักสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 12-13) ได้สรุปหลักสำคัญของการปกครอง

ท้องถิ่น ไว้ดังนี้

2.1.1 การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้น อาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่

2.1.2 หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสมกล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2.1.3 หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้ เป็น 2 ประเภท คือ

1) หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ เป็นต้น

2) สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น

2.1.4 เมืองครุฑที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง จัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ

2.1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวคิดที่ว่า ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนาารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็น การฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

2.2 การปกครองท้องถิ่น

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2518 : 13) ได้กล่าวถึง การปกครองท้องถิ่นไว้ว่าเป็นรากฐานในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนให้ประชาชนรู้สึกมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสีย ในการบริหาร เกิดความรับผิดชอบ และหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นเอง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองและควบคุมการปกครอง การปกครองท้องถิ่นถือเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการพัฒนาทางการเมือง โดยสามารถแยกหลักสำคัญออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

2.2.1 มีความเป็นอิสระอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางน้อยมาก พนักงานส่วนท้องถิ่น อยู่ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับขององค์การบริหารบุคคลของท้องถิ่นเอง และได้รับเงินเดือนจากงบประมาณของท้องถิ่นเอง

2.2.2 เป็นนิติบุคคล โดยเอกเทศ ตั้งขึ้น โดยกฎหมาย แยกจากส่วนกลาง มีขอบเขตปกครอง ที่แน่นอน มีคณะผู้บริหารที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น

2.2.3 มีอำนาจอิสระในด้านการคลัง เช่น การจัดเก็บภาษี หารายได้อื่นๆ ตามกฎหมายกำหนดและจัดทำงบประมาณของตนเอง

2.2.4 มีอำนาจอิสระในการวางแผนนโยบายและมีการบริหารงานของตนเอง ไม่ต้องขอคำสั่งจากราชการส่วนกลางก่อน

จากหลักการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษา ได้สรุปหลักการปกครองท้องถิ่น ก็คือ การปกครองตนเองในท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นพื้นฐานของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย มีการเลือกตั้งตัวแทนของท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นและมีผู้ทำหน้าที่นิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นตนเอง ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นด้วย มีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการบริหารและการปกครอง มีลักษณะเป็นนิติบุคคล มีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง มีอิสระในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

3. องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

3.1 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2533 : 38) ซึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น ไว้ ดังนี้

3.1.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมาย และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล

3.1.2 หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น จะต้องไม่อยู่ในการบังคับบัญชา ของหน่วยงานทางราชการเพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง

3.1.3 หน่วยปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง (Election) โดยประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political participation)

3.1.4 หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) โดยการอนุญาตจากรัฐเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

3.1.5 หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย และมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติไปตามนโยบายของตน ตามครรลองของการปกครองที่ ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง

3.1.6 หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ควรมีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับ เพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติไปตามนโยบายหรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้กฎข้อบังคับ ทั้งปวงย่อมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

3.1.7 หน่วยการปกครองท้องถิ่นเมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ใน ความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐ และ ประชาชนในส่วนรวม

3.2 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโค (2543 : 22) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น ไว้ 8 ประการ ดังนี้

3.2.1 สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการ ปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความ แข็งแกร่งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงว่าประเทศนั้น ๆ มีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

3.2.2 พื้นที่และระดับ มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของ หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการคือ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และ ความสำคัญในการปกครองตนเองของประชาชน จึงมีเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของ หน่วยการปกครองออกเป็นสองระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก และขนาดใหญ่

3.2.3 การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจ หน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

3.2.4 องค์กัรนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง หรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น

3.2.5 การเลือกตั้ง สมาชิกสภาองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับการ เลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วม ทางทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

3.2.6 อีสาระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ

3.2.7 งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตกฎหมายให้อำนาจการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญต่อไป

3.2.8 การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังต้องอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนโดยรวม

จากองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้สรุปว่า องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานการกระจายอำนาจ และอุดมการณ์ประชาธิปไตย มีขอบเขตที่แน่ชัดมุ่งเปิด โอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง เน้นการมีอำนาจอีสาระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้งมีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเองและประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

4. ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

4.1 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

พูนศักดิ์ วัฒนวิเศษกุล (2532 : 41-43) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

4.1.1 องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

4.1.2 การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน เพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

4.1.3 การปกครองท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง (Political Maturity) กล่าวคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหารการเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด

4.1.4 การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชนด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชน โดยตรงและใกล้ชิด และเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติ หากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอก็จะมีผลทำให้เกิดความคึกคักและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

4.1.5 การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับความนิยมนิยชมศรัทธาจากประชาชนจึงทำให้ได้รับเลือกตั้งในระดับสูงขึ้น

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 13) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

4.2.1 การปกครองท้องถิ่นคือฐานรากของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้กับประชาชนให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวพันกับส่วนได้เสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและห่วงใยต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่น

4.2.2 การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองท้องถิ่น ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของท้องถิ่นประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ถึงปัญหาอุปสรรคและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตนเอง

4.2.3 การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ เนื่องจากภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวางไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง และกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น

4.2.4 การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

4.2.5 การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต

4.2.6 การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

จากความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาสรุปความสำคัญได้ว่าการปกครองเป็นการปูพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้น เป็นการแบ่งเบาระยะของรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นด้วยตนเองด้วยกลไกทางการบริหารต่าง ๆ ทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารจัดการ

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหัวใจของการพัฒนาชนบท ไม่มียุคใดและประเทศไหนที่พัฒนาโดยปราศจากการร่วมมือของประชาชน สำหรับประเทศไทย ในระยะเริ่มสร้างเมืองหลวงพ่อบุรณาคำแห่งต้องทรงนำพัฒนาเมืองไปพร้อมกับการต่อสู้ข้าศึกป้องกันประเทศ การพัฒนาด้านวัตถุ มีการก่อสร้างมากที่สุด สร้างบ้านเมือง ป้อมค่าย สร้างวัดวาอาราม ด้านจิตใจก็เร่งรวมจิตใจคนไทย เสริมสร้างประเพณีต่างๆ และสนับสนุนการอาชีพทำมาหากิน ซึ่งสมัยนั้นทรัพยากรยังอุดมสมบูรณ์มาก ดังคำจารึก “กรุงสุโขทัยนี้ดี ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2541 : 123)

ความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวข้องตั้งแต่งานใหญ่ ขึ้นกำหนดนโยบาย ไปจนถึงเรื่องความเป็นอยู่แต่ละคน เมื่อเริ่มเรียนหนังสือเด็กต้องร่วมมือเรียน โตขึ้นร่วมประกอบอาชีพร่วมปฏิบัติหน้าที่ ป้องกันโรค จนถึงร่วมป้องกันประเทศ คนไทยมีประเพณี “ลงแขก” คือ การบอกเพื่อนบ้านมาช่วยกันทำงานปรากฏในวรรณคดี นิทาน คำกลอนเรื่องพระอภัยมณีของสุนทรภู่ (พระสุนทรโวหาร) ได้กล่าวถึงความร่วมมือร่วมใจกันทำงาน ตอนที่สาม พรหมณ์กล่าวกับ ศรีสุวรรณ ว่าเมื่อศรีสุวรรณ หลงรักนางแก้วศรว่า “โบราณว่าถ้าเหลือกำลังลากให้ออกปากบอกแขกช่วยแบกหาม”

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวความคิดหลักการพัฒนาชุมชนที่จะนำประชาชนให้บังเกิดมีความศรัทธาในตัวเอง (Self-Reliance) ความเชื่อมั่นในตัวเอง (Self-Confidence) และความรู้สึกเป็นเจ้าของในการดำเนินการตาม โครงการพัฒนาต่างๆ ในชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถและประสิทธิภาพในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชน (ยูวีฉน์ วุฒิเมธี. 2526 : 25)

1. ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนที่อยู่ร่วมกันในชุมชน แสดงออกถึงความประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือ เพื่อให้กิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพชุมชนที่ต้องดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน โดยปกติสุขปัจจุบันวิถีชีวิตของประชาชนถูกระทบจากสิ่งต่างๆ เพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็น สภาพเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ทำให้เกิดสภาพการต่างคนต่างอยู่ มุ่งหวังที่จะแก้ไขปัญหาของตนเองให้อยู่รอดไปในแต่ละวันไม่มีความสนใจต่อสังคมนรอบข้างทำให้ปัญหาตามมาหลายด้านที่นับวันจะเพิ่มมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างตรงกับความต้องการของทุกคน เพื่อให้ได้แนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมผู้ศึกษา จึงขอเสนอแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ได้ศึกษาและรวบรวมไว้ ดังนี้

ไพรัตน์ เศษะรินทร์ (2527 : 6-7) ให้ความหมายและหลักสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำ และสร้างโอกาสให้กับประชาชนในชุมชนทั้งส่วนบุคคล กลุ่มชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัคร ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง

सानิตย์ บุญชู (2527 : 17) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นกระบวนการที่ประชาชนในชุมชนสามารถที่จะรวมตัวของเขาเอง ในการแสวงหาแนวทางในการตอบสนองด้วยการวางแผนการบริหาร และการจัดการในการปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง และท้องถิ่นให้ดีขึ้น

จางง ไพโรจน์ (2533 : 11) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนมีโอกาสได้แสดงออกทางพฤติกรรมร่วมกับชุมชน ซึ่งเริ่มจากการมีประชาชนเข้าใจสภาพที่แท้จริงของชุมชนและเห็นช่องทางที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้ เมื่อประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีความคิดเห็นสอดคล้องกันก็จะแสดงออกทางพฤติกรรมร่วมในลักษณะต่างๆ เช่น ร่วมคิดแก้ปัญหา ร่วมหาทางเลือกในการแก้ปัญหา และร่วมตัดสินใจดำเนินการตามวิธีทางประชาธิปไตย เพื่อบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกัน การมีส่วนร่วม เป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกันนั้น จะต้องทยอยเกิดความคิดริเริ่ม โครงการเพื่อการนั้นๆ เหตุผลเบื้องต้นของการที่คนเราสามารถรวมกันได้ ควรจะต้องมีความตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมดที่ทำโดยหรือทำในนามกลุ่มนั้นกระทำผ่านองค์การ ดังนั้น องค์การจะต้องเป็นเสมือนตัวทำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการได้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2538 : 18) ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องกับทางจิตและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์ซึ่งส่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าทำให้กระทำการให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกันในกลุ่มดังกล่าวด้วย

เพิ่มศักดิ์ มกรภิรมย์ (2543 : 11) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนซึ่งประกอบด้วยบุคคล กลุ่มและองค์กรมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการ การรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น ซึ่งประเด็นปัญหา การตัดสินใจ กำหนดนโยบาย การวางแผน การได้รับประโยชน์ การตรวจสอบการให้อำนาจรัฐทุกระดับ การติดตามประเมินผล และแก้ไขปัญหาอุปสรรค ดังนั้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับบุคคลและองค์กรหลายประเภทเพื่อให้เกิดความสามานไมตรี

พรณิภา โสคติพันธ์ (2543 : 21) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือของประชาชนทั้งของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกัน ร่วมกันรับผิดชอบ หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และแลกเปลี่ยนให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามและประเมินผล ในกิจกรรมต่างๆ เพื่อกำหนดความต้องการและร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นที่ไปตามแนวทางที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์โดยกระทำผ่านกลุ่มมวลชน ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

2. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

2.1 หลักและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

จักรพงษ์ ทองเพชร (2538 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Roger and Shocmaker. 1971 : 312-316) กล่าวว่า หลักและทฤษฎีการมีส่วนร่วม หลังการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ มีด้วยกันหลายประการ ดังนี้

2.1.1 การมีส่วนร่วมในอำนาจอย่างกว้างขวาง

2.1.2 การตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง โดยมีการปรึกษากับพวกที่รับผลกระทบกระบวนการที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ

1) ความรู้เกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง

2) การชักจูงและการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการ
ตัดสินใจ

- 3) การตัดสินใจที่จะยอมรับหรือจะปฏิเสธอันมีผลจากการประเมิน
- 4) การสื่อสารเกี่ยวกับการตัดสินใจ
- 5) การกระทำตามการตัดสินใจ

งานง อภิวัตเนสทิธิ์ และคณะ (2540 : 97) กล่าวไว้ว่าทฤษฎีการมีส่วนร่วมเป็น
พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อกันหรือปฏิสัมพันธ์ในสังคมนั้น ไม่ว่าจะระดับบุคคลหรือระดับ
กลุ่มเราจะเห็นว่ามีอยู่ 5 รูปแบบใหญ่ๆ คือ การร่วมมือ การแข่งขัน ความขัดแย้ง การ
ประนีประนอม และการกลืนกลาย ซึ่งทั้ง 5 รูปแบบนี้อาจเกิดจากความสัมพันธ์โดยตรงหรือ
โดยอ้อมก็ได้

2.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมอาจจะมีอยู่มากมายหลายทฤษฎีด้วยกัน แต่ละทฤษฎี
การมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ คือทฤษฎีความเป็นผู้แทน และทฤษฎี
ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

2.1.1 ทฤษฎีความเป็นผู้แทน ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำ และถือ
ว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ถอดถอนผู้นำ เป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับ
การบริหารงานดี อย่งใดก็ดีทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวาง โครงการสร้างสถาบันเพื่อเป็นเครื่องมือ
ในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น เช่น การเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้ง โดยคะแนนลับ
และประชุมปรึกษาหารือประจำปี จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมตามนัยของทฤษฎีนี้มีได้เปิด
โอกาสให้ผู้ตามได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์การอย่างแท้จริงและผู้ที่มีส่วนร่วม
อย่างแท้จริงในการตัดสินใจได้แก่ บรรดาผู้นำต่างๆ ที่เสนอตัวเข้าสมัครรับการเลือกตั้งส่วน
ผู้ตาม นั้นเป็นเพียงแค่มิ่ระดับเท่านั้น

2.2.2 ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามแนวความคิดทฤษฎีนี้การมี
ส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแต่การเข้าไปพิจารณาเลือกตั้ง หรือถอดถอนผู้นำเท่านั้นแต่ยัง
รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางนโยบาย ยิ่งกว่านั้นทฤษฎีนี้ยังมองการ
มีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษา และพัฒนาการกระทำทางการเมืองและสังคมที่มีความ
รับผิดชอบนั้นก็คือการ ไม่ยอมให้มีส่วนร่วมนับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพผู้ตาม

จำนง อภิวัตน์สิทธิ์ และคณะ (2522 : 60-63 ; อ้างอิงมาจาก Max Weber. 1986 : 129) ได้กล่าวถึงการกระทำทางสังคมว่ามี 4 ขั้นตอน คือ

1. การกระทำที่มีเหตุผล (Rational) เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการที่เหมาะสมในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่เลือกไว้อย่างมีเหตุผลการกระทำดังกล่าวมุ่งไปในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม
2. การกระทำที่เกี่ยวกับค่านิยม (Value) เป็นการกระทำที่เหมาะสมเช่นกัน เพื่อจะทำให้ค่านิยมสูงสุดในชีวิตมีความสมบูรณ์พร้อมการกระทำเช่นนี้มุ่งไปในทางด้านจริยธรรมศาสนา และศีลธรรมอื่น เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม
3. การกระทำทางประเพณี (Traditional) เป็นการกระทำที่ไม่เปลี่ยนแปลงโดยยึดเอาแบบอย่างที่ทำกันมาตั้งแต่อดีตเป็นหลักในพฤติกรรมกระทำตามประเพณีไม่คำนึงถึงเหตุผล
4. การกระทำที่แฝงด้วยความเสน่ห์ (Attractive) เป็นการกระทำที่คำนึงถึงอารมณ์และผูกพันทางจิตระหว่างผู้กระทำกับวัตถุประสงค์ที่เป็นจุดมุ่งหมายของการกระทำการกระทำเช่นนี้ก็ไม่คำนึงถึงเหตุผลอื่นใดทั้งสิ้นนอกจากเรื่องส่วนตัว

จากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้สรุปได้ว่า เกิดจากความรู้สึกละและความต้องการกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้ประชาชนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม โดยต้องมีความเข้าใจในวิถีชีวิตค่านิยม จารีตประเพณี ทัศนคติของบุคคล โดยใช้สิ่งเร้าที่เหมาะสม และนำไปสู่การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้

3. รูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

3.1 รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วม

กรรณิกา ชมดี (2524 : 13) ได้สรุปรูปแบบและระดับการมีส่วนร่วม ออกเป็น 10 รูปแบบ คือ

- 3.1.1 การมีส่วนร่วมประชุม
- 3.1.2 การมีส่วนร่วมออกเงิน
- 3.1.3 การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
- 3.1.4 การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
- 3.1.5 การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
- 3.1.6 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
- 3.1.7 การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภคร
- 3.1.8 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม

3.1.9 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงานหรือเป็นลูกจ้าง

3.1.10 การมีส่วนร่วมออกวัสดุ อุปกรณ์

3.2 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน

เพ็ญศรี จ้อยนุแสง (2550 : 17 ; อ้างอิงมาจาก ทศนีย์ ไทยภิริมย์. 2526 :

45) ได้กำหนดขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ร่วมคิด ประกอบด้วย ศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุปัญหา แนวทางแก้ไข ปัญหา และแนวทางการพัฒนา

3.2.2 ร่วมวางแผน ประกอบด้วย การวิเคราะห์สาเหตุ การจัดลำดับ ความสำคัญ การพิจารณาทางเลือก การกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ

3.2.3 ร่วมดำเนินการ ประกอบด้วย การดำเนินงาน การประสานงาน และการแก้ปัญหาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

3.2.4 ร่วมติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินผลความสำเร็จ ความล้มเหลวของวัตถุประสงค์เป็นระยะๆ

3.3 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

ไพรัตน์ เคะชรินทร์ (2527 : 6-7) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายการพัฒนา คือ

3.3.1 ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าถึงปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมถึงความต้องการของชุมชน

3.3.2 ร่วมค้นหา และสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

3.3.3 ร่วมงานนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อขจัดและแก้ไขตลอดจนสนองความต้องการของชุมชน

3.3.4 ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อ

ส่วนรวม

3.3.5 ร่วมจัด หรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.3.6 ร่วมการลงทุนในกิจกรรม โครงการชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน

3.3.7 ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

3.3.8 ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษา โครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

3.4 รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

อคิน รพีพัฒน์ และคณะ (2527 : 101) ได้กล่าวถึง แนวทางการพิจารณา รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาใน 2 ลักษณะ ประกอบด้วย

3.4.1 รูปแบบของการมีส่วนร่วม อาทิ เช่น เป็นการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะเกรงใจใคร หรือถูกบังคับเข้ามาทำงาน เพราะมีสิ่งจูงใจเฉพาะหน้า เช่น ถ้ามาร่วมช่วยขุดดิน สร้างเขื่อน จะได้รับของแจก เช่น ปลาชารุณคนละกระป๋อง หรือเข้ามามีส่วนร่วม โดยเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น และอยากเข้ามามีส่วนร่วมทำ เพราะเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่จะก่อประโยชน์ระยะยาวให้กับตนเอง

3.4.2 ช่วงจังหวะที่คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม ในงานที่รัฐบาลจัดขึ้น เช่น โครงการสร้างงานในชนบทที่เคยทำด้วยกัน สามารถแบ่งการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข การตัดสินใจเลือกแนวทางการวางแผนพัฒนา เพื่อแก้ไขการปฏิบัติงานในกิจกรรมพัฒนาตามแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลได้ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดปี

3.5 ชนิดของการมีส่วนร่วม

สุรัสวดี หุ่นพยนต์ (2528 : 17) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด คือ

3.5.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ

3.5.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้วยทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความช่วยเหลือ

3.5.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ได้แก่ ผลประโยชน์ด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

3.5.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3.6 บทบาทของการมีส่วนร่วม

ปกรณ์ ปรีชากร (2530 : 64) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นการเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขและร่วมมือผลประโยชน์ ซึ่งกระทำได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

- 3.6.1 เป็นผู้ที่มีบทบาทที่กำหนดว่าจะอะไร คือความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชุมชน
- 3.6.2 เป็นผู้ระดมทรัพยากรต่างๆ เพื่อสนองตอบต่อความจำเป็นพื้นฐาน
- 3.6.3 เป็นผู้ที่มีบทบาทในการปรับปรุงวิธีการกระจายสินค้าและบริการ
- 3.6.4 เป็นผู้ได้รับความพอใจ และแรงจูงใจในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.7 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2539 : 11-13) ได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ลักษณะ คือ

- 3.7.1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- 3.7.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
- 3.7.3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
- 3.7.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

3.8 กระบวนการของการมีส่วนร่วม

สถาบันพระปกเกล้า (2544 : 24) ได้พิจารณากระบวนการของการมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นพลวัตสามารถแบ่งกระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมในลักษณะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง 4 ขั้นตอน คือ

3.8.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน ประกอบด้วย การรับรู้ การเข้าถึงเกี่ยวกับการวางแผน และร่วมวางแผนกิจกรรม

3.8.2 การปฏิบัติหรือการดำเนินการ ประกอบด้วย การที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ และการตัดสินใจ

3.8.3 การจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน เป็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์หรือผลของกิจกรรม หรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น

3.8.4 การติดตามประเมินผล เกี่ยวข้องกับการพยายามที่จะประเมินประสิทธิผลกิจกรรมต่างๆ และพิจารณาวิธีการที่จะดำเนินการต่อเนื่องต่อไป ประชาชนจะ

เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการคิดเกณฑ์ในการประเมินกิจกรรม ซึ่งผลของกระบวนการประเมินนี้ จะกลายเป็นปัจจัยนำเข้าไปในกระบวนการมีส่วนร่วมขั้นที่ 1 ซึ่งเป็นขั้นตอนของการวางแผนต่อไป

3.9 ลำดับขั้นตอนการมีส่วนร่วม

อากรณัพันธ์ จันทร์สว่าง (2545 : 46 ; อ้างอิงมาจาก Agbayani. 1979 : 76) ได้จัดลำดับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในลักษณะต่างๆ ดังนี้

- 3.9.1 การร่วมประชุม
- 3.9.2 การออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
- 3.9.3 การตีปัญหาให้กระจ่าง
- 3.9.4 การออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านปัญหา
- 3.9.5 การออกเสียงเลือกตั้ง
- 3.9.6 การบริจาคเงิน
- 3.9.7 การบริจาควัตถุ
- 3.9.8 การช่วยเหลือด้านแรงงาน
- 3.9.9 การใช้โครงการที่เป็นประโยชน์ถูกต้อง
- 3.9.10 การช่วยเหลือในการรักษาโครงการ
- 3.9.11 การทำงานกับตัวนำการเปลี่ยนแปลง

พัฒน์ บุญยรัตน์พันธ์ (2549 : 145) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนจะต้องมีขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนโครงการ การเสียสละกำลัง แรงงาน วัสดุ กำลังเงิน หรือทรัพยากรใดๆ ที่มีอยู่ในชุมชน

จากรูปแบบการมีส่วนร่วม ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาสรุป ได้ว่าเป็นรูปแบบที่เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเพื่อให้เกิดผล ต่อความต้องการของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ในการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงนั้น การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมต้องคำนึงถึง วิธีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม เพราะกลุ่มคนในชุมชน มีความแตกต่างกัน ใน ลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง และมีหน่วยงานภาครัฐคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำหรืออำนวยความสะดวก

4. ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

การพัฒนาการมีส่วนร่วม เป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้การพัฒนาก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้ได้มากที่สุดเพราะการมีส่วนร่วมจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องทำให้การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพผลที่ตามมาจึงเป็นสิ่งที่น่าพอใจ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ได้มีผู้ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

4.1 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในแง่ของการพัฒนา

ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ (2531 : 24-30) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในแง่ของการพัฒนา ดังนี้

4.1.1 จะช่วยให้ประชาชนยอมรับโครงการมากขึ้น เนื่องจากเป็นโครงการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน

4.1.2 ประชาชนจะมีความรู้สึกผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น

4.1.3 การดำเนินโครงการราบรื่น ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น

4.1.4 โครงการจะให้ประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น และมีการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนามากขึ้น

4.1.5 จะช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนมากขึ้น

4.2 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

บัณฑุร อ่อนคำ (2533 : 45) ได้สรุปประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

4.2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการให้ความสำคัญแก่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณภาพ

4.2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้ได้รับรู้ข้อเท็จจริงและความคิดเห็นจากประชาชนในระดับท้องถิ่น โดยตรงซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนา

ประวิศ คงมี (2548 : 31 ; อ้างอิงมาจาก ยงยุทธ บุราสิทธิ์. 2533 : 71) ได้แสดงทรรศนะการมีส่วนร่วมจะช่วยให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านดีขึ้น และเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่บ้านให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อไรที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง ย่อมส่งผลต่อความเจริญของหมู่บ้านและประเทศโดยส่วนรวม

องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐได้กระจายอำนาจการบริหารให้แก่คนในท้องถิ่นให้สามารถมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลังและมีหน้าที่เฉพาะตามที่มิ กฎหมายกำหนดซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 9 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น บัญญัติให้ท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารงานตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ท้องถิ่นใดต้องการปกครองตนเองก็ย่อมมีสิทธิได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ให้มีกฎหมาย กำหนด โดยจะต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นเป็น สำคัญ การบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล มีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างแน่นอน อด ชัดเจน ตามกฎหมายกำหนด

1. ประวัติการจัดตั้ง

กระทรวงมหาดไทยได้ออกคำสั่งที่ 222 / 2499 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งสภาตำบลให้แล้ว เสร็จภายในสามเดือนเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสภาตำบล และช่วยสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่น หลังจากนั้น รัฐบาลได้ประกาศพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นหน่วยราชการ บริหารส่วนท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ คือ มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีรายได้และรายจ่ายของตนเอง สามารถดำเนินกิจการได้อย่างอิสระ องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งมาเพียง 59 แห่งต้องถูก ยุบเลิกไปเพราะทำงานไม่มีประสิทธิภาพ

ในปี พ.ศ. 2509 รัฐบาลได้ออกคำสั่งที่ 275 / 2509 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2509 เรื่องระเบียบบริหารราชการตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) จัดตั้งสภาตำบลในรูปแบบใหม่โดย ปรับปรุงสภาตำบลให้มีลักษณะคล้ายสภาท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย แต่ไม่มีฐานะเป็น นิติบุคคล การดำเนินการจัดตั้งไม่ทั่วทั้งประเทศเนื่องจากมีงบประมาณจำกัด จึงให้ใช้บังคับ เฉพาะบางตำบลที่กระทรวง มหาดไทยกำหนดไว้ ส่วนตำบลอื่นๆ ให้ใช้ระเบียบบริหาร ราชการส่วนตำบลและหมู่บ้านตามคำสั่งที่ 222 / 2499 ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 คณะปฏิวัติได้ ออกประกาศคณะปฏิวัติที่ 326 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 เพื่อแก้ไขปรับปรุงการจัด

ระเบียบบริหารของตำบลให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสภาวการณ์ในขณะนั้น โดยให้ตำบลที่จัดระเบียบบริหารตามประกาศของคณะปฏิวัติ มีสภาตำบล แต่ไม่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลและตามประกาศคณะปฏิวัตินี้ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ.2499 รวมทั้งฉบับที่ 2 นอกจากนี้ยังให้โอนทรัพย์สิน หนี้สิน และสิทธิ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไปเป็นของจังหวัด

เมื่อปี พ.ศ. 2537 สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรีเห็นสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารของตำบลจึงได้ออกพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จะมีสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภท คือ สมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากรายครัวในแต่ละหมู่บ้าน ในตำบลหมู่บ้านละ 2 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะเลือกคณะบุคคลขึ้นเป็นคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่เกิน 2 คน และสมาชิกด้วยกันเป็นประธานสภาคนหนึ่ง รองประธานสภาคนหนึ่ง และเลขานุการสภาคนหนึ่งซึ่งบุคคลเหล่านี้จะต้องไม่เป็นคณะกรรมการบริหารฯ ในส่วนของคณะกรรมการบริหารฯ ก็จะเลือกคณะกรรมการบริหารด้วยกันเป็นประธานกรรมการบริหารคนหนึ่งและเป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหารคนหนึ่ง ในวาระแรกให้กำนันเป็นประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยตำแหน่ง (สถาบันดำรงราชานุภาพ. 2539 : 45)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มีผลใช้บังคับใช้ในวันที่ 21 พฤษภาคม 2542 มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลใหม่ กำหนดให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในกรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน และในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง และการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลที่แก้ไขใหม่ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนายก องค์การบริหารส่วนตำบล อาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีใช้สมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการตามที่นายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกิน 2 คนและอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คนหนึ่ง ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหัวหน้าในการปฏิบัติงาน

2. หลักเกณฑ์การจัดตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งจากสภาตำบลที่มีรายได้รวมเงินอุดหนุนใน ปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามเกณฑ์รายได้ เฉลี่ยที่มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย และประกาศลงใน ราชกิจจานุเบกษา โดยในประกาศให้ระบุชื่อและเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2546 : 9)

อำนาจหน้าที่ตามโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

2.1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการ บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.1.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติ ร่างข้อบัญญัติ งบประมาณจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

2.1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบาย แผนพัฒนาตำบล และกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2.2 คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

2.2.1 บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตาม ข้อบัญญัติ แผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อ เสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.2.3 รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การ บริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

2.2.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

3. การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีพนักงานส่วนตำบล ซึ่งเป็นข้าราชการประจำ มีจำนวนตามโครงสร้างกรอบกำหนดอัตราตำแหน่งกำลังตามการแบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีการจัดชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็น 5 ชั้น โดยพิจารณาจากรายได้ พื้นที่ และจำนวนประชากรในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาตามกรอบอัตราค่าจ้าง แบ่งการบริหารออกเป็น สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้ง โดยมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

3.1 สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับราชการทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล และราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกอง หรือส่วนราชการใดในองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 กองคลังหรือส่วนการคลัง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานการจ่าย การรับ การนำส่งเงิน การเก็บรักษาเงิน เอกสารทางการเงิน การตรวจสอบใบสำคัญ ฎีกา งานเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินบำเหน็จบำนาญ เงินอื่นๆ งานเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ ฐานะทางการเงิน การจัดสรรเงินต่างๆ การจัดทำบัญชีทุกประเภท ทะเบียนคุมเงินรายได้และรายจ่ายต่างๆ การควบคุมการเบิกจ่าย งานทำงบทดลองประจำปี ประจําปี งานเกี่ยวกับการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

3.3 กองช่างหรือส่วน โยธา มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจ ออกแบบ การจัดทำข้อมูลทางด้านวิศวกรรม การจัดเก็บและทดสอบคุณภาพวัสดุ งานออกแบบ และเขียนแบบ การตรวจสอบ การก่อสร้าง งานการควบคุมอาคารตามระเบียบกฎหมาย งานแผนการปฏิบัติ งานการก่อสร้างและซ่อมบำรุง ควบคุมการก่อสร้างซ่อมบำรุง งานวิศวกรรม เครื่องจักรกล การรวบรวมและติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานเครื่องจักรกล การควบคุม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลและยานพาหนะ งานเกี่ยวกับแผนงาน ควบคุม เก็บรักษา การเบิกจ่าย วัสดุ อุปกรณ์อะไหล่ น้ำมันเชื้อเพลิง และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

4. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.1 อำนาจหน้าที่ทั่วไป (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2546 : 22-23)

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

4.2 อำนาจหน้าที่ที่ต้องทำ ตามมาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) ดังนี้

4.2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

4.2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน ที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

4.2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

4.2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

4.2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

4.2.7 ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.2.8 บำรุงรักษาศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

4.2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

4.3 หน้าที่ที่อาจทำ ตามมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) ดังนี้

4.3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

4.3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

4.3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

4.3.4 ให้มีบำรุงสถานที่ประชุมการกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ

4.3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

4.3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

4.3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

4.3.8 การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน

4.3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และทางข้าม

4.3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

4.3.12 การท่องเที่ยว

4.3.13 การผังเมือง

4.4 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย

อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

4.4.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

4.4.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษา ทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

4.4.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ทางข้าม ที่จอดรถ

4.4.4 การสาธารณสุข โภค และการก่อสร้างอื่นๆ

4.4.5 การสาธารณสุขการ

4.4.6 การส่งเสริมการฝึก และประกอบอาชีพ

4.4.7 การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน

4.4.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

4.4.9 การจัดการศึกษา

4.4.10 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา

และผู้ด้อยโอกาส

4.4.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ

วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

4.4.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

4.4.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

4.4.14 การส่งเสริมกีฬา

4.4.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของ

ประชาชน

4.4.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

4.4.17 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

4.4.18 การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

4.4.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

4.4.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

4.4.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

4.4.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

4.4.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย

โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ

4.4.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.4.25 การผังเมือง

4.4.26 การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

4.4.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ

4.4.28 การควบคุมอาคาร

4.4.29 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน

และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

4.4.30 กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่

คณะกรรมการประกาศกำหนด

4.5 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 กำหนดให้

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ได้ให้อำนาจหน้าที่แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น ดังนี้

4.5.1 พิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตการก่อสร้าง คัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้ายใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร ตามมาตรา 21 และ 22 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 รวมทั้งการรับแจ้งต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาคารตามมาตรา 39 ทวิ

4.5.2 กรณีที่มีการก่อสร้าง คัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงหรือข้อบังคับท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการ ดังนี้

1) มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงานผู้ดำเนินงาน ลูกจ้างหรือบริวารของบุคคลดังกล่าว ระงับการกระทำดังกล่าว

2) มีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารหรือบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าว และจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้น ไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย

3) ถ้าการกระทำฝ่าฝืนดังกล่าวเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของอาคารดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่า 30 วัน

4) กรณีไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ หรือเจ้าของอาคารมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงานหรือผู้ดำเนินการรื้อถอนอาคารนั้น ทั้งหมดหรือบางส่วนให้ภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่า 30 วัน

4.5.3 เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบังคับตำบลในส่วนที่ยังมิได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดในเรื่องใดเกี่ยวกับ

- 1) ลักษณะ แบบ รูปทรง ส่วนสัด เนื้อที่ และที่ตั้งของอาคาร
- 2) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน และความมุงคงาน ตลอดจนลักษณะ และคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้
- 3) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน และความคงทนของอาคารหรือพื้นดินที่รองรับอาคาร ลักษณะ ระดับ เนื้อที่ของที่ว่างภายนอกอาคาร หรือแนวอาคาร
- 4) แบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบการประปา ไฟฟ้า ก๊าซ และการป้องกันอัคคีภัย แบบและจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม
- 5) ระบบการจัดแสงสว่าง การระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 6) ระยะหรือระดับระหว่างอาคารกับอาคาร หรือเขตที่ดินของผู้อื่น ระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า หรือที่สาธารณะ
- 7) พื้นที่หรือสิ่งสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กักขังรถ และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารบางชนิดหรือบางประเภท ตลอดจนลักษณะและขนาดของพื้นที่หรือสิ่งทีสร้างขึ้นดังกล่าว
- 8) บริเวณห้ามก่อสร้าง คัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด
- 9) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการก่อสร้าง คัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร
- 10) หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการอนุญาตการต่ออายุใบอนุญาตการออกไปรับรอง และการออกไปแทนตามพระราชบัญญัตินี้

4.6 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้ให้อำนาจแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะราชการส่วนท้องถิ่น และประธานกรรมการบริหารในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเรื่องต่างๆ ดังนี้

การกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่น โดยให้อำนาจออกข้อบังคับตำบล ดังต่อไปนี้

4.6.1 ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ และสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยนอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้

4.6.2 กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน

4.6.3 กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย หรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใดๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้นๆ

4.6.4 กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บและขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยไม่เกินอัตราตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

4.6.5 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอยเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดอัตราค่าบริการชั้นสูงตามลักษณะการให้บริการที่ผู้รับใบอนุญาตจะพึงเรียกเก็บได้

4.7 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 21,22 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสุขลักษณะของอาคารไว้ดังนี้

4.7.1 เมื่อปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าอาคารหรือส่วนของอาคารใดหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งต่อเนื่องกับอาคาร มีสภาพชำรุดทรุดโทรม หรือปล่อยให้สภาพ รกรุงรัง อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของ ผู้อยู่อาศัย หรือมีลักษณะไม่ถูกต้องด้วยสุขลักษณะของการใช้เป็นที่อยู่อาศัย ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารนั้นจัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือถอนอาคารหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งต่อเนื่องกับอาคารทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจัดการอย่างอื่นตามความจำเป็นเพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะภายในเวลาซึ่งกำหนดให้ตามสมควร

4.7.2 เมื่อปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าอาคารใดมีสินค้าเครื่องเรือนหรือสัมภาระสะสมไว้มากเกิดสมควร หรือจัดสิ่งของเหล่านั้นซับซ้อนกันเกินไปจนอาจเป็นเหตุให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ให้โทษใดๆ หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัย หรือไม่ถูกต้องด้วยสุขลักษณะของการใช้เป็นที่อยู่อาศัย ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออก

คำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารย้ายสินค้า เครื่องเรือนหรือสัมภาระออกจากอาคารนั้น หรือให้จัดสิ่งของเหล่านั้นเสียไป เพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ หรือให้กำจัดสัตว์ซึ่งเป็นพาหะของโรคภายในเวลาที่กำหนดตามสมควร

4.7.3 ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการห้ามผู้ใดผู้หนึ่งมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะ หรือสถานที่เอกชน รวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษาบรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ ทางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่างๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญในการนี้ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัด และควบคุมเหตุรำคาญต่างๆ ได้

4.7.4 ในกรณีที่มีเหตุรำคาญขึ้นในสถานที่เอกชนให้เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำ โดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญหรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคตให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

1) ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำ การละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น

2) ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วนจนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้

4.7.5 มาตรา 40 ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะ โดยไม่ปรากฏเจ้าของให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อยสามสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืน ให้สัตว์นั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่นแต่ถ้าการกักสัตว์ไว้ อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์นั้นหรือสัตว์อื่นหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควรเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะจัดการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์นั้นตามควรแก่กรณีก่อนถึงกำหนดเวลาดังกล่าว

เงินที่ได้จากการขายหรือขาดทอดตลาดเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการขายหรือขาดทอดตลาดและค่าเลี้ยงดูสัตว์แล้วให้เก็บรักษาไว้แทนสัตว์

1) ในกรณีที่มีได้มีการขายหรือขาดทอดตลาดสัตว์ตามวรรคหนึ่ง และเจ้าของสัตว์มาขอรับสัตว์คืนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง เจ้าของสัตว์ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงดูสัตว์ให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นตามจำนวนที่ได้จ่ายจริงด้วย

2) ในกรณีที่ปรากฏว่ามีสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจจะเป็นอันตรายต่อประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้

4.7.6 กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบังคับตำบล ดังนี้

1) กำหนดประเภทของกิจการตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพบางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่น

2) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับผู้ดำเนินการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

4.7.7 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะราชการส่วนท้องถิ่นในเรื่องอื่นๆ ได้แก่ ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะไว้ด้วย และเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 44 ยังได้กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดังต่อไปนี้

1) มีหนังสือเรียกบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

2) เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใดๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบ หรือควบคุมให้เป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่น หรือตามพระราชบัญญัตินี้ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือเรียกหนังสือรับรองการแจ้ง หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่นั้น

3) แนะนำให้ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามเงื่อนไขในใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งหรือตามข้อกำหนดของท้องถิ่น หรือตามพระราชบัญญัตินี้

4) ยึดหรืออายัดสิ่งของใดๆ ที่สงสัยว่าจะไม่ถูกสุขลักษณะหรือจะก่อให้เกิดเหตุรำคาญจากอาคารหรือสถานที่ใดๆ เป็นปริมาณตามสมควรเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบตามความจำเป็นได้โดยไม่ต้องใช้ราคา

5) เก็บหรือนำสินค้าหรือสิ่งของใดๆ ที่สงสัยว่าจะไม่ถูกสุขลักษณะหรือจะก่อให้เกิดเหตุรำคาญจากอาคารหรือสถานที่ใดๆ เป็นปริมาณตามสมควรเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบตามความจำเป็นได้โดยไม่ต้องใช้ราคา

4.8 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2516 มาตรา 10 บัญญัติว่า เงินค่าปรับตามพระราชบัญญัตินี้ให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ แล้วแต่ความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด เนื่องจากพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลได้กำหนดให้มืองค์การบริหารส่วนตำบลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอีกประเภทหนึ่งจึงสมควรให้มีรายได้ครอบคลุมถึงการเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

4.9 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 บัญญัติไว้ว่า ราชการส่วนท้องถิ่นหมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจในการจัดเก็บภาษีป้าย ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2538 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่อำนาจจัดเก็บภาษีป้ายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้ และนายกององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากนั้นพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ยังกำหนดว่าภาษีป้ายที่เก็บในราชการส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นด้วย

4.10 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2543 มาตรา 6 บัญญัติว่า ในกรณีที่ถูกกฎหมายบัญญัติให้ผู้รับประเมินยื่นคำร้องขอให้พิจารณาประเมินใหม่ได้ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้ชี้ขาด เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ผู้บริหารท้องถิ่นอาจมอบอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวให้หน่วยงานอื่นของรัฐดำเนินการแทน ก็ได้ เนื่องจาก พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลได้กำหนดให้มืองค์การบริหารส่วนตำบลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอีกประเภทหนึ่ง จึงสมควรให้มีรายได้ครอบคลุมถึงการเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

4.11 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 กำหนดให้หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่นที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นสำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่น ดังนั้น นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลจึงเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล และสำหรับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า

มาตรา 9 กำหนดว่าในที่สาธารณะถ้าปรากฏว่าสุนัขใดไม่มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์หรือมีแต่เป็นเครื่องหมายประจำตัวปลอม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจจับสุนัขนั้นเพื่อกักขัง ถ้าไม่มีเจ้าของมาขอรับคืนภายในห้าวัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายสุนัขนั้นได้

มาตรา 10 กำหนดว่า เมื่อปรากฏว่าสุนัขใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า ให้เจ้าของสุนัขนั้นแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่พบว่าสุนัขนั้นมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า

มาตรา 15 กำหนดว่า ในที่สาธารณะถ้าปรากฏว่าสุนัขใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายสัตว์ควบคุมนั้นได้

การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า เป็นเขตการปกครองของอำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอ กมลาไสย และทิศใต้ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากตัวอำเภอ กมลาไสย ประมาณ 15 กิโลเมตร และห่างจากตั้งจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ 29 กิโลเมตร สภาพโดยทั่วไปมีเขตติดต่อกับพื้นที่ตำบลใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลธัญญา และตำบลคงลิ่ง อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลลำชี อำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ และตำบลแสนชาติ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลคงลิ่ง อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ และตำบลคินคำ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลธัญญา อำเภออมลาลัย จังหวัด
กาฬสินธุ์

1.2 พื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า มีเนื้อที่โดยรวม ประมาณ 41
ตารางกิโลเมตร

1.3 ภูมิประเทศ องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ
มีคลองชลประทาน และมีแม่น้ำชีไหลผ่าน กั้นระหว่างจังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดร้อยเอ็ด มี
แหล่งน้ำธรรมชาติมากเหมาะแก่การทำเกษตร สภาพภูมิอากาศ มี 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือน พฤษภาคม อากาศร้อน พื้นที่
แห้งแล้ง

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือน ตุลาคม ฝนตกชุก พื้นที่การเกษตร
บางส่วนน้ำท่วม เนื่องจากน้ำในแม่น้ำชีมีปริมาณมาก

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือน กุมภาพันธ์ อากาศหนาว
พื้นที่แห้งแล้ง

1.4 จำนวนหมู่บ้านและประชากร

ตารางที่ 1 จำนวนหมู่บ้านและประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า
อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

หมู่ที่	บ้าน	ประชากรชาย	ประชากรหญิง	รวม
1	บ้านท่าเพลิง	217	242	459
2	บ้านเหมือดแอ่	326	334	660
3	บ้านแก่น้อย	267	252	519
4	บ้านโนนรัง	136	138	274
5	บ้านหนองมะเกลือ	113	107	220
6	บ้านท่าใหม่	241	264	505
7	บ้านแจ้งจม	338	333	671
8	บ้านท่ากลาง	292	292	584
9	บ้านหนองบัว	344	331	675
10	บ้านโจด	256	268	524
11	บ้านดงลิง	281	258	539

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หมู่ที่	บ้าน	ประชากรชาย	ประชากรหญิง	รวม
12	บ้านเหมือดแอ่	298	273	591
13	บ้านท่าสามัคคี	372	372	744
14	บ้านหนองบัว	264	243	507
15	บ้านท่าเพลิง	170	183	353
16	บ้านโจด	250	237	487
รวม		4,165	4,127	8,312

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า. 2552ข : 27

1.4.1 มีความหนาแน่นเฉลี่ย จำนวน 201.54 คนต่อตารางกิโลเมตร

1.4.2 ประชากรอาศัยในเขตพื้นที่ทั้งสิ้น จำนวน 1,650 ครัวเรือน

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพ

2.1.1 อาชีพหลัก ได้แก่ การทำนา จำนวน ประมาณ 1,500 ครัวเรือน

2.1.2 อาชีพรอง ได้แก่ ปลูกถั่วลิสง จำนวนประมาณ 50 ครัวเรือน ปลูกไม้ผลจำนวนประมาณ 20 ครัวเรือน

2.1.3 อาชีพเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค กระบือ จำนวนประมาณ 150 ครัวเรือน สุกรจำนวนประมาณ 25 ครัวเรือน เป็ด-ไก่ จำนวน ประมาณ 700 ครัวเรือน

2.1.4 อาชีพค้าขาย จำนวนประมาณ 95 ครัวเรือน

3. สภาพทางสังคม

3.1 สภาพทางการศึกษา

3.1.1 โรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง เป็นของรัฐบาล ได้แก่ โรงเรียนแก่น้อย โนนรังวิทยาเสริม ตั้งอยู่ในเขต บ้านแก่น้อย หมู่ที่ 3 และ โรงเรียนท่ากลางแจ้งจุมวิทยา ตั้งอยู่ในเขต บ้านท่ากลาง หมู่ที่ 8

3.1.2 โรงเรียนขยายโอกาส 2 แห่ง เป็นของรัฐบาล ได้แก่ โรงเรียนท่าเพลิง เหมือดแอ่ววิทยา ตั้งอยู่ในเขต บ้านท่าเพลิง หมู่ที่ 1 และ โรงเรียนหนองบัว โจดคงลิ่งวิทยา ตั้งอยู่ในเขต บ้านหนองบัว หมู่ที่ 9

3.1.3 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน 1 แห่ง ได้แก่ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

3.1.4 ศูนย์การเรียนประจำชุมชนประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยบ้านหนองบัว ตั้งอยู่ในเขต บ้านหนองบัว หมู่ที่ 9

3.1.5 ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประถมศึกษา 4 แห่ง ได้แก่

- 1) ศูนย์วัดท่าเพลิง ตั้งอยู่ในเขต บ้านท่าเพลิง หมู่ที่ 1
- 2) ศูนย์วัดเหมือดแอ่ อยู่เขตบ้าน เหมือดแอ่ หมู่ที่ 2
- 3) ศูนย์วัดบ้านท่ากลาง ตั้งอยู่ในเขตบ้านท่ากลาง หมู่ที่ 8
- 4) ศูนย์วัดปทุมเกษรหนองบัว ตั้งอยู่ในเขต บ้านหนองบัว หมู่ที่ 9

3.1.6 ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 17 แห่ง ได้แก่

- 1) ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า 1 แห่ง
- 2) ศูนย์การเรียนชุมชนหมู่ที่ 1 ถึง หมู่ที่ 16 จำนวน 16 แห่ง

3.2 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

3.2.1 วัด จำนวน 11 แห่ง ดังนี้

- 1) วัดจันทร์ท่าเพลิง ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 1 บ้านท่าเพลิง
- 2) วัดบ้านเหมือดแอ่ ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 2 บ้านเหมือดแอ่
- 3) วัดบ้านแก่น้อย ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 3 บ้านแก่น้อย
- 4) วัดป่าพรหมรังษี ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 6 บ้านท่าใหม่
- 5) วัดบ้านแจ้งจมน ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 7 บ้านแจ้งจมน
- 6) วัดบ้านท่ากลาง ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 8 บ้านท่ากลาง
- 7) วัดปทุมเกษรหนองบัว ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 9 บ้านหนองบัว
- 8) วัดบ้านโจด ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 10 บ้านโจด
- 9) วัดบ้านดงลิง ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 11 บ้านดงลิง
- 10) วัดป่าบุญญาवास ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 12 บ้านเหมือดแอ่
- 11) วัดใหม่สามัคคี ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 13 บ้านท่าสามัคคี

3.2.2 สำนักสงฆ์ จำนวน 2 แห่ง

- 1) วัดบ้านหนองมะเกลือ อยู่ในเขตหมู่ที่ 5 บ้านหนองมะเกลือ
- 2) วัดคงครสวรรค์ อยู่ในเขตหมู่ที่ 7 บ้านแจ้งจมน

3.3 สาธารณสุข

3.1.1 สถานีอนามัยประจำตำบล 2 แห่ง

- 1) สถานีอนามัยท่าเพลิง ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 6 บ้านท่าใหม่
- 2) สถานีอนามัยหนองบัว ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 9 บ้านหนองบัว

3.1.2 อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ 100 เปอร์เซ็นต์

3.4 การคมนาคม

3.4.1 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 214 จังหวัดกาฬสินธุ์ – จังหวัดร้อยเอ็ด
ตัดผ่าน หมู่ที่ 9,13,14

3.4.2 ถนนลาดยาง กรมทางหลวงชนบท สายบ้านท่ากลาง – บ้านสีถาน
ตำบลคงถึง ระยะทาง 10 กิโลเมตร

3.4.3 ถนนลาดยาง กรมทางหลวงชนบท สายบ้านโจด – บ้านหนองคู ตำบล
ัญญา ระยะทาง 7 กิโลเมตร

3.4.4 ถนนลาดยาง กรมทางหลวงชนบท สายบ้านโจด – บ้านหนองบัว
ตำบลเจ้าท่าระยะทาง 2 กิโลเมตร

3.4.5 ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน 48 สาย ระยะทางประมาณ 16
กิโลเมตร

3.4.6 ถนนลูกรังภายในหมู่บ้าน จำนวน 29 สาย ระยะทางประมาณ 50
กิโลเมตร

3.4.7 ถนนลำเลียงผลผลิตทางการเกษตร จำนวน 49 สาย ระยะทางประมาณ
200 กิโลเมตร

3.5 การโทรคมนาคม

3.5.1 ที่ทำการบริการไปรษณีย์ 1 แห่ง อยู่ในเขตหมู่ที่ 2 บ้านเหมือดแอ่

3.5.2 อินเทอร์เน็ตตำบล 1 แห่ง อยู่ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า

3.5.3 โทรศัพท์บ้าน 250 เลขหมาย

3.5.4 โทรศัพท์สาธารณะ 28 เลขหมาย

3.6 การไฟฟ้า ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า มีกระแสไฟฟ้าครบทุก
ครัวเรือน

4. ด้านการบริหารจัดการ

4.1 วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

4.1.1 วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วน
ตำบลเจ้าท่า “ชุมชนเข้มแข็ง แหล่งการศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น แผ่นดินเกษตรอุตสาหกรรม

นำเทคโนโลยีข่าวสาร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ” (องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า. 2552ข : 11-14)

4.1.2 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า กำหนดไว้ 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต
- 2) ยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 3) ยุทธศาสตร์ด้านระเบียบชุมชน และการรักษาความสงบเรียบร้อย
- 4) ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ เศรษฐกิจชุมชน และการ

ท่องเที่ยว

- 5) ยุทธศาสตร์ด้านศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 6) ยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.2 ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า ได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น 1 สำนัก และ 2 ส่วนราชการ โดยปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหัวหน้าข้าราชการมีหน้าที่กำกับดูแลข้าราชการ และพนักงานจ้าง แยกตามส่วนราชการดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า. 2552ข: 29)

4.2.1 สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีบุคลากรดังนี้

- 1) เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 2) เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 3) นักวิชาการศึกษา จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 4) เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 5) เจ้าหน้าที่สุขาภิบาล จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 6) นักพัฒนาชุมชน จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 7) เจ้าพนักงานธุรการ จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 8) ลูกจ้างประจำ เจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 9) ผู้ช่วยครูดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย จำนวน 21 ตำแหน่ง
- 10) พนักงานสูบน้ำ จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 11) นักการ จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 12) คนงานทั่วไป จำนวน 1 ตำแหน่ง

4.2.2 ส่วนการคลัง มีบุคลากรดังนี้

- 1) หัวหน้าส่วนการคลัง จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 2) เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 3) นักวิชาการจัดเก็บรายได้ จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 4) เจ้าพนักงานพัสดุ จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 5) ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 6) ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี จำนวน 2 ตำแหน่ง
- 7) ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 1 ตำแหน่ง

4.2.3 ส่วนโยธา มีบุคลากรดังนี้

- 1) หัวหน้าส่วนโยธา จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 2) นายช่างไฟฟ้า จำนวน 1 ตำแหน่ง

4.3 เงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า ประจำปีงบประมาณ 2552
จำนวน 30,593,625.43 บาท แยกเป็นดังนี้

- 4.3.1 เงินรายได้จัดเก็บขององค์การบริหารส่วนตำบล 118,076.05 บาท
- 4.3.2 เงินส่วนราชการอื่น ๆ จัดเก็บให้ 9,269,825.38 บาท
- 4.3.3 เงินอุดหนุนทั่วไป 6,068,238 บาท
- 4.3.4 เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 14,228,000 บาท
- 4.3.5 เงินรายได้อื่นๆ 909,486.00 บาท

4.4 ศักยภาพของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า มีดังนี้

4.4.1 สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม สามารถทำการเพาะปลูกได้ตลอดฤดูกาล ซึ่งมีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทาน โดยได้รับน้ำจากโครงการชลประทานลำปาว เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ 105 ซึ่งสามารถปลูกได้มากเป็นอันดับ 1 ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ทำให้ประชาชนมีรายได้จากการทำการเกษตรเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง

4.4.2 องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ตลอดแนวเขตแม่น้ำชี ซึ่งสามารถจะนำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้และยังคงมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีสภาพสมบูรณ์ ซึ่งยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่อีกเป็นจำนวนมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉิสราน บุญเฉลิม (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง และปัจจัยด้านภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ อายุและอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ

2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และปัจจัยด้านภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุและอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

วิทยา เจริญศิริ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีอาชีพเกษตรกร ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุดทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาและวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลการดำเนินงาน

2. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน ที่มีเพศ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอนที่มีอายุและอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

โดยสรุป ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน ส่วนมากมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละกิจกรรม ขึ้นอยู่กับการเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้ในการเข้ามามีส่วนร่วม โดยผลการศึกษานี้จะได้นำไปใช้เป็นแนวทาง

ปรับปรุงส่งเสริมขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชนและพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนต่อไป

ทวีป คงเทียน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็ริง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สรุปผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบสมมติฐาน รายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบล ไม่แตกต่างกันทุกๆ ด้าน

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบลเป็ริง จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบลแตกต่างกัน เมื่อทดสอบรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาไม่แตกต่างกัน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเป็ริง จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบลแตกต่างกัน เมื่อทดสอบรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบลแตกต่างกันทุกๆ ด้าน

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเป็ริง จำแนกตามระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบลแตกต่างกัน เมื่อทดสอบรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบลแตกต่างกัน ทุกๆ ด้าน

5. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเป็ริง จำแนกตามรายได้ครอบครัวต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบลแตกต่างกัน เมื่อทดสอบรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ครอบครัวต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบลแตกต่างกัน ทุกๆ ด้าน

6. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเป็ริง จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่พักอาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบลแตกต่างกัน

เมื่อทดสอบรายด้าน พบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่พักอาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบลแตกต่างกัน ทุกๆ ด้าน

7. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารส่วนตำบลเปรี้ง จำแนกตาม สมาชิกกลุ่มที่มีอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ประชาชนที่มีสมาชิกกลุ่มที่มีอยู่ใน องค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบลแตกต่างกัน เมื่อ ทดสอบรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีสมาชิกกลุ่มที่มีอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล ต่างกันมี ส่วนร่วมในการบริหารองค์การส่วนตำบลแตกต่างกันทุกๆ ด้าน

วิไล หนูลาย (2548 : 74) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลตาชะ อำเภอบึง เมือง จังหวัดยะลา สรุปผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาชะ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลตาชะ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลตาชะ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการกำหนดความต้องการ มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลตาชะ โดยภาพรวมไม่ต่างกัน

5. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลตาชะ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน การกำหนดความต้องการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้าน การปฏิบัติตามแผนงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปิยะศักดิ์ อภิเชษฐ์รัตน์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี สรุปผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทอง ให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกายภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้าน สังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้าน เศรษฐกิจ

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทอง ให้เป็นเมืองน่าอยู่ พบว่า ประชาชนที่มี การศึกษาและการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทองให้ เป็นเมืองน่าอยู่ แตกต่าง กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทองให้ เป็นเมืองน่าอยู่ไม่แตกต่างกัน

อันวา แดงโกเมน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สรุปผล การศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ราชด้านอยู่ใน ระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการวางแผน ด้านการค้นหา ปัญหา และระดับ 1 ด้าน คือ ด้านการประเมินผล

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนก ตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือนพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน

3. ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนพบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนที่ต่างกัน มีส่วน ร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาพรวม และรายด้าน

พระศรีเมือง ณ หนองคาย (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย สรุปผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศ โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามอายุ โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ดังนี้

4.1 องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ควรดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางจัดงานประเพณีท้องถิ่น

4.2 องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ควรให้ประชาชนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการจัดงานประเพณีท้องถิ่น

4.3 ควรมีการวิจัยผลที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ

4.4 ควรมีการวิจัยปัญหาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน

สมหมาย หนูแก้ว (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลคลองปราบ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปผลการศึกษาพบว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก จึงส่งผลให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เมื่อมีงบประมาณในการพัฒนาตำบลมากขึ้นประชาชนส่วนใหญ่กังวลเรื่องความโปร่งใสและยุติธรรมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในขณะที่ประชาชนมีความคิดเห็นในด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงานยังเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพหลัก รายได้ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

กรณีศ พระพินิจ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลนามะเฟือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู สรุปผลการศึกษาพบว่า

1. เงื่อนไขที่เอื้อในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล คือ เข้ามามีส่วนร่วมเพราะเต็มใจมา เพราะเทศบาลเชิญเป็นหนังสือ เพราะมีความร่วมมือและเป็นมิตรและเพราะผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่โปร่งใส อยู่ในระดับมาก

2. ความสัมพันธ์และกระบวนการของกลุ่ม/องค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมให้มีการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนจากการศึกษา พบว่า ควรจะนำเสนอผู้บริหารเทศบาล เพื่อจัดทำ โครงการเพิ่มช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารของประชาชน พัฒนาความรู้สำหรับบุคลากร เพื่อให้การบริการที่ประทับใจ ส่งเสริมให้การศึกษาและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น และกำหนดบทบาทหน้าที่ที่จะส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ประชาชนสามารถตรวจสอบประเมินผลงาน เพื่อการพัฒนาเทศบาลที่ยั่งยืนต่อไป

ณัฐรจา ตันนารัตน์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบล โพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย สรุปผลการศึกษาพบว่า

ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษาเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบล โพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนในเขตตำบล โพธิ์ชัย ที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบล โพธิ์ชัย โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่มีประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบล โพธิ์ชัย โดยรวมและเฉพาะด้านการประเมินผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสรุป ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบล โพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และประชาชนที่มีคุณลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบล โพธิ์ชัย แตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งข้อเสนอแนะที่ได้ในการศึกษานี้ สามารถนำไปเป็นแนวทาง

ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลโพธิ์ชัย และเทศบาลตำบลอื่นๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้และเพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลตำบลให้สมบูรณ์

พินิจฐิติฐา พรรณศิลป์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการศึกษาพบว่า

ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในตำบลที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้านในระดับ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงาน และด้านการเสนอปัญหาในชุมชนและประชาชนที่มีความแตกต่างในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้านดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ประชาชนในเขตอำเภอวาปีปทุม ได้เสนอแนะที่สำคัญไว้ ดังนี้ ประชาชนได้ติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนต้องการเข้าไปร่วมรับทราบผลปฏิบัติงานของคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ในการดำเนินงานทางพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนในชุมชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบล ยอมรับความคิดเห็นของตน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและพัฒนาชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ประชาชนในชุมชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลของตนจัดกิจกรรมร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ เพื่อสร้างความสามัคคี สำนานฉันท์และความเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกันประชาชนต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมหมู่บ้านและเสนอแนวทางจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของตนเอง และประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ซึ่งข้อเสนอแนะที่ได้นี้สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการเป็นแนวทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น